

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

**PITFALLS AND POTENTIALS OF TECHNOLOGIES
IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION**

Autoreferát dizertačnej práce

Nitra 2016

Mgr. Jana Puschenreiterová

Dizertačná práca bola vypracovaná v dennej forme doktorandského štúdia na Pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Doktorand: Mgr. Jana Puschenreiterová
Školiace pracovisko: Katedra lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 4
949 74 Nitra

Školiteľ: doc. PhDr. Katerina Gajdáčová Veselá, PhD.
Katedra lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 4
949 74 Nitra

Oponenti:

Autoreferát bol rozoslaný dňa:

Obhajoba dizertačnej práce sa koná dňa o
hod. pred komisiou pre obhajobu dizertačných prác v študijnom programe
Pedagogika, študijný odbor 1.1.4 Pedagogika na Pedagogickej fakulte UKF
v Nitre. na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre.

Predseda odborovej komisie:
prof. PhDr. Eva Malá, CSc.
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

**PITFALLS AND POTENTIALS OF TECHNOLOGIES
IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION**

Autoreferát dizertačnej práce

Mgr. Jana Puschenreiterová

na získanie akademického titulu „philosophiae doctor“, v skratke „PhD.“

v študijnom programe: Didaktika anglického jazyka a literatúry

študijný odbor: Odborová didaktika

Nitra 2016

OBSAH

ÚVOD.....	3
1 ŠTRUKTÚRA DIZERTAČNEJ PRÁCE	4
2 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ.....	5
3 METODOLÓGIA VÝSKUMU – VÝSKUM VÝVOJOM	8
3.1 Ciele a výskumné otázky.....	9
3.2 Výskumné metódy a metodika výskumu.....	12
3.3 Výskumná vzorka.....	15
4 INTERPRETÁCIA VÝSKUMNÝCH ÚDAJOV.....	16
5 ODPORÚČANIA PRE PRAX.....	20
ZÁVER	23
SUMMARY	24
VÝBER POUŽITEJ LITERATÚRY	25
PREHEAD PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI DOKTORANDA	29

ÚVOD

Moderné technológie sú integrálnou súčasťou súčasného edukačného procesu, oblasť lingvodidaktiky nevynímajúc. Počítačom podporované cudzojazyčné vzdelávanie (CALL) sa od svojho počiatku v mnohom zmenilo a postupne sa dopracovalo až k súčasnému stavu – „Všadeprítomné CALL“. Predkladaná dizertačná práca je zameraná na preskúmanie potenciálov a nástrah CALL a pozostáva zo štyroch hlavných kapitol. Prvá kapitola prináša teoretické východiská CALL z hľadiska jej histórie, úlohy technológií, lingvistiky, výchovno-vzdelávacích cieľov, pedagogických teórií, ktoré tvoria pozadie aplikovanej lingvistiky a rolu žiaka a učiteľa v takomto type vyučovania. Druhá kapitola je zameraná na analýzu výskumných štúdií orientovaných na nedostatky a potenciály CALL. Tretia kapitola približuje metodológiu výskumu vývojom, ktorý bol realizovaný v rámci kombinovaného CALL kurzu Lexikológia anglického jazyka na UKF v Nitre v zimnom semestri 2015/2016. Výskumu sa zúčastnilo 29 študentov druhého ročníka bakalárskeho štúdia anglického jazyka. V rámci výskumu vývojom (design-based research) je práca zameraná hlavne na zistenie toho, ako môžu byť nástrahy CALL odstránené a potenciály CALL maximálne využité v lingvisticky orientovaných kombinovaných CALL kurzoch. Štvrtá kapitola obsahuje analýzy výskumných dát a ich interpretácie. Na základe výsledkov prinášame v samostatnej sekcii aj cenné odporúčania pre prax, ktoré sú výsledkom prepojenia teoretických základov a výsledkov výskumu.

1 ŠTRUKTÚRA DIZERTAČNEJ PRÁCE

INTRODUCTION.....	13
1 COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING (CALL).....	15
1.1 Historical Development of CALL.....	15
1.1.1 Structural (Behaviouristic) CALL.....	16
1.1.2 Communicative CALL.....	18
1.1.3 Integrative CALL.....	20
1.1.4 Ubiquitous CALL.....	21
1.2 Blended CALL.....	28
1.2.1 Parameters for designing a blended learning environment in language learning and teaching.....	31
1.2.2 LMS Moodle and its use in language education.....	33
2 CURRENT RESEARCH VIEWS ON PITFALLS AND POTENTIALS OF THE USE OF TECHNOLOGIES IN CALL.....	37
3 RESEARCH PART - DESIGN-BASED RESEARCH.....	44
3.1 Pre-research stage.....	45
3.2 Research - Case study.....	48
3.2.1 Research aim and questions.....	50
3.2.2 Setting and participants of the case study.....	50
3.2.3 Research methods.....	52
3.2.4 Sampling.....	55
3.2.4 Validity of the research.....	56
3.2.5 Organisation of the research.....	56
4 ANALYSES OF RESEARCH RESULTS.....	59
4.1 Pre-research.....	59
4.1.1 Discussion and conclusions of pre-research.....	64
4.2 Case study.....	67
4.2.1 Qualitative analysis of the English Lexicology e-learning course.....	67
4.2.2 Focus groups analyses.....	86
4.2.3 LMS Moodle records analyses.....	108
4.3 Research conclusion and interpretation.....	118
4.3.3 Discussion of the results.....	128
4.4 Recommendations for educational practice.....	130
CONCLUSION.....	136
RESUMÉ.....	141
LIST OF RESOURCES.....	159
APPENDICES.....	167

2 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

Ťažiskovou problematikou dizeračnej práce je počítačom podporované vyučovanie cudzích jazykov (ďalej len CALL). Pre dôkladné pochopenie súčasnej pozície CALL v kontexte lingvodidaktiky je potrebná podrobná analýza z historického hľadiska, zameraná na úlohu technológií, lingvistiky, výchovno-vzdelávacích cieľov, pedagogických teórií, ktoré tvoria pozadie aplikovanej lingvistiky a samozrejme, na rolu žiaka a učiteľa v takomto type vyučovania.

Počiatky CALL sa spájajú so vznikom počítačov ako takých. Rok 1953 bol v tomto smere kľúčový, pretože v tomto roku spoločnosť IBM uviedla na trh prvý masovo vyrábaný počítač s názvom 701. Počítač v tomto období nebol primárne používaný na vzdelávacie účely, no v krátkom čase po vynájdení bol implementovaný do edukačného sveta a začal sa využívať na vzdelávacie účely (Veselá, 2012). Prvou fázou CALL je *Behavioristické*, neskôr nazývané *Štruktúrne CALL*, ktoré sa rozvíjalo hlavne v 60-tych a 70-tych rokoch minulého storočia. V tomto období sa využívala hlavne drilová metóda vyučovania cudzieho jazyka, ktorá bola postavená na základoch behavioristickej pedagogiky a metodiky (Blake, 1998). Počítač sa chápal ako inštruktor a interakcia medzi počítačom a učiacim sa bola založená na vzťahu „inštruktor-žiak“.

Fáza nazvaná *Komunikatívne CALL* sa začala na prelome 70-tych a 80-tych rokov, kedy sa začali vyrábať personálne počítače. Ako vyplýva z názvu, fáza *Komunikatívne CALL* bola charakteristická komunikatívnou metódou vyučovania cudzieho jazyka, ktorá začala postupne zatláčať dril do úzadia. Využívali sa softvérové aplikácie, ktoré umožňovali a podnecovali komunikatívne využívanie cudzieho jazyka. Úloha počítača sa zmenila z „inštruktora“ na „nástroj“ (Warschauer, 1996; Veselá, 2012; Blake, 2008).

Začiatkom 90-tych rokov učitelia postupne začali prechádzať od kognitívneho k socio-kognitívnemu prístupu k vyučovaniu cudzích jazykov, ktorý kládol väčší dôraz na používanie jazyka v autentickom, sociálnom kontexte (Warschauer, 1996). Podstatnou zmenou v oblasti technológií bol príchod internetu a lokálnych sietí. Úloha počítača bola vymedzená ako „poskytovateľ a sprostredkovateľ informácií“ (Veselá, 2009). Táto fáza dostala pomenovanie *Integratívne CALL* a to z toho dôvodu, že integruje rôzne prístupy k vyučovaniu, ďalej integruje všetky jazykové zručnosti (čítanie, písanie, počúvanie a rozprávanie), a v neposlednom rade integruje technológiu v rámci edukačného procesu (Warschauer a Healey, 1996).

Súčasnú fázu, ktorá však bude pokračovať a rozvíjať sa aj v budúcnosti, Veselá (2012, s. 40) nazýva „*Ubiquitous CALL*“, teda „*Všadeprítomné CALL*“. V kontexte *všadeprítomného CALL* sa CALL nechápe vyslovene ako učenie online, no chápe sa ako využitie rôznych edukačných technologických

aplikácii a nástrojov, ktoré majú potenciál zefektívniť a zlepšiť edukačný proces (Veselá, 2012). Filozofia *Všadeprítomného CALL* je postavená na základoch konektivismu a konštruktivismu. Dôraz sa kladie hlavne na učiaceho sa a hlavná úloha učiteľa je označená ako „podnecovač“, „motivátor“ a „navigátor“. Tabuľka 1 sumarizuje črty ako použité technológie, úloha a použitie počítača, úloha učiaceho sa, učiteľa, aplikovaná lingvistika a vzdelávacie ciele všetkých fáz CALL.

Tab.1 Historický vývin CALL

	Štrukturálne CALL	Komunikatívne CALL	Integratívne CALL	<i>Všadeprítomné CALL</i>
Technológia	Halové počítače	Osobné počítače	PC + Internet	<i>PC, Internet, multimédiá...</i>
Úloha a využitie počítačov	Neúnavný inštruktor Dril a prax Okamžitá spätná väzba	Nástroj Komunikatívne cvičenia	Mediátor Autentický diskurz Socio-kultúrna interakcia	<i>Integrálna súčasť učenia sa Autentická zmysluplná multimediálna komunikácia Sieťová spolupráca</i>
Aplikovaná lingvistika	Behaviorizmus a štrukturalizmus	Kognitivismus	Socio-kognitivismus	<i>Konstruktivismus a konektivismus</i>
Úloha učiacich sa	Závislý "učen"	Nezávislý komunikátor	Spolupracujúce zameranie učenia	<i>Autonómna časť globálnej siete</i>
Úloha učiteľa	Autoritatívny inštruktor	Nápomocný mediátor	Facilitátor	<i>Podnecovač, motivátor, navigátor</i>
Vyučovacie ciele	Presnosť	Presnosť a plynulosť	Presnosť, plynulosť a akčioschopnosť	<i>Presnosť, plynulosť, akčioschopnosť a spoločnosť</i>

(Zdroj: Veselá, 2012, s. 53)

V poslednom desaťročí sa začal čoraz intenzívnejšie využívať e-learning ako snaha vytvoriť technologicky čo najvyspelejšie vzdelávanie. E-learning môžeme chápať ako aplikáciu súboru technologických nástrojov do výchovno-vzdelávacieho procesu (Šimonová, 2015, p. 9). E-learning ako vyučovanie pomocou elektronických médií už prekonalu svoju vrcholnú fázu, kedy sa zdalo, že takýto spôsob vyučovania vytlačí všetky klasické spôsoby. Postupne však výskumy ukázali, že úloha učiteľa vo vyučovacom procese je v podstate nenahraditeľná a že študenti stále viac dávajú prednosť klasickému vyučovaniu (Veselá, 2009). Vynikajúcim kompromisom medzi čistým e-learningom a klasickým kontaktným vyučovaním je v súčasnosti moderný spôsob výučby, a to spojenie klasického kontaktného vyučovania a e-learningu v rôznych podobách, teda vyučovanie, ktoré sa nazýva kombinované vyučovanie (blended learning). Veselá (ibid.) ďalej zavádza pojem „blended CALL“, teda „kombinované CALL“, pričom tvrdí, že pokiaľ je CALL súčasťou e-learningu, potom kombinované CALL môže byť

v užšom zmysle chápané ako kombinácia kontaktnej výučby a e-learningu a v širšom zmysle ako kombinácia viacerých foriem a elementov v cudzojazyčnom vzdelávaní.

CALL vo svojej podstate poskytuje mnoho benefitov, ktoré pri správnom využívaní zlepšujú a zefektívňujú výchovno-vzdelávací proces. Na druhej strane je potrebné brať do úvahy aj nedostatky, či nástrahy CALL. Analýza výskumných štúdií autorov (Cabrini, 2007; Han, 2008, in Tafazoli and Golshan, 2014; Shyamlee and Phil, 2012, in Tafazoli and Golshan, 2014; Riasati, Allahyar and Tan; 2012; Warschauer and Healey, 1998; AbuSeileek, and Abu Sa'aleek., 2012; Dina and Ciornei, 2013; Bani Hani, 2014 a Linsey et al. 2005), ktorí sa zaoberajú problematikou nástrah a potenciálov CALL je zhrnutá v Tabuľke 2. Uvedené potenciály a nástrahy CALL sa stali základom pre výskum dizertačnej práce.

Tab. 2 Nástrahy a potenciály CALL

<i>Kategória</i>	<i>Potenciály</i>	<i>Nástrahy</i>
1POUŽÍVATEĽSKÉ PROSTREDIE	Motivácia Vizuálny obsah Rozmanitosť zdrojov a študijných materiálov Rozvoj digitálnych kompetencií Rozvoj kreativity u študentov i učiteľov Dostupnosť množstva autentických materiálov	Finančné bariéry Nedostatočný tréning pre prácu so systémami
2PLÁNOVANIE A ORGANIZÁCIA	Podporovanie zameranosti na učiaceho sa Rozvoj nezávislosti a autonómie študentov Rozvoj zodpovednosti za učenie sa u študentov	Časová náročnosť pri Tvorbe materiálov pre učiteľov
3FLEXIBILITA	Učenie sa bez časových a priestorových obmedzení (takzvané 24/7 učenie sa) Neobmedzená aktualizácia obsahu kurzu Neobmedzené zdieľanie obsahov medzi študentmi a učiteľmi	Problémy s dostupnosťou počítačového hardvéru a softvéru Počítač/technológie nedokážu vyriešiť neočakávané situácie
4KOMUNIKÁCIA	Podpora kolaboratívneho učenia Nástroj interakcie medzi učiteľmi a študentmi Nástroj pre komunikáciu medzi učiteľom a v cieľovom jazyku	Nedostatočná interakcia medzi učiteľom a študentom Nedostatok aktivít zameraných na rozvoj zručnosti rozprávanie
5UČENIE SA ŠTUDENTA	Intelektuálny rozvoj Rozvoj sebahodnotenia študentov Štúdium v kultúrnom kontexte Integrácia všetkých štyroch jazykových zručností	

(Zdroj: tabuľka spracovaná na základe Cabrini, 2007; Han, 2008, in Tafazoli and Golshan, 2014; Shyamlee and Phil, 2012, in Tafazoli and Golshan, 2014; Riasati, Allahyar and Tan; 2012; Warschauer and Healey, 1998; AbuSeileek, and Abu Sa'aleek., 2012; Dina and Ciornei, 2013; Bani Hani, 2014 and Linsey et al. 2005)

3 METODOLÓGIA VÝSKUMU – VÝSKUM VÝVOJOM

Pre potreby dizertačného výskumu bol zvolený výskum vývojom. Podľa Wang a Hannafin (2005) jeho princíp spočíva v prepojení teoretického a praktického kontextu. Postup pri vedení výskumu takéhoto typu je nasledovný: najskôr je potrebné vybrať konkrétnu teóriu, podrobne preštudovať odbornú literatúru k zvolenému problému, identifikovať nedostatky v danej teórii. Následne je potrebné navrhnúť a stanoviť intervencie a taktiež aj doplnkové princípy a teórie, pričom cieľom takýchto intervencií je vyriešiť konkrétne riešenie súčasných problémov. Walkerová (2006) tvrdí, že správne vedený výskum vývojom povedie k lepšiemu a organizovanejšiemu učeniu a podáva teóriu, ako takýto výskum zlepšuje prax. Teória je znázornená v obrázku (Obr. 1) nižšie.

Obr. 1 Výskum vývojom

(zdroj: Walker, 2006, p.23)

Dizajn výskumu vývojom bol rozdelený na niekoľko fáz. Keďže hlavná výskumná časť – prípadová štúdia bola zameraná na využívanie potenciálov a potláčanie nástrah CALL v kontexte lingvisticky zameraného kurzu Lexikológia anglického jazyka, bolo potrebné upraviť Tab. 2 a prispôbiť ju konkrétne na lingvisticky zamerané kurzy vyučované prostredníctvom kombinovaného vyučovania s využitím online kurzu vytvorenom v LMS Moodle. LMS je skratka pre anglický názov *Learning Management System* a predstavuje teda systém riadenia výučby. Slovo Moodle je taktiež skratkou pre anglický názov *Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment* (Rice, 2008), čo znamená že ide o prostredie na vytváranie a správu e-learningových kurzov. Slovenské univerzity s pomocou takýchto systémov zvyčajne riešia aktuálnu otázku implementácie technológií do vyučovania (Burgerová, Adamkovičová, 2014). Systém LMS Moodle je

využívaný aj na UKF v Nitre a bol preto použitý pre potreby dizertačného výskumu.

Bolo teda potrebné zistiť nástrahy a potenciály CALL v danom kurze a na základe nich potom upraviť samotný kurz v LMS Moodle tak, aby využíval potenciály a vyhýbal sa nástrahám CALL. Vo fáze predvýskumu sme teda prostredníctvom metódy kvalitatívneho prieskumu skúmali nástrahy a potenciály CALL v predmete Lexikológia anglického jazyka.

3.1 Ciele a výskumné otázky

Pre potreby predvýskumu sme si stanovili nasledujúci cieľ:

- zistiť aké sú nástrahy a potenciály CALL v e-learningovom kurze, ktorý je súčasťou kombinovaného vyučovania predmetu Lexikológia anglického jazyka

Vzhľadom k cieľu predvýskumu sme zvolili nasledujúcu výskumnú otázku:

VO Aké sú nástrahy a potenciály CALL v e-learningovom kurze, ktorý je súčasťou kombinovaného vyučovania predmetu anglická lexikológia?

Pre hlavnú časť výskumu - prípadovú štúdiu sme stanovili sme nasledujúce výskumné ciele:

1 Hlavným výskumným cieľom je zistiť ako môžu byť nástrahy CALL odstránené s cieľom aby účastníci lingvisticky zameraných kurzov maximálne využili potenciály CALL.

Sekundárne výskumné ciele:

1.1. Analyzovať e-learningový kurz Lexikológia z hľadiska nástrah a potenciálov CALL (vychádzajúc z Tab. 3) v rámci obmedzení jednej prípadovej štúdie.

1.2. Analyzovať a vyhodnotiť výstupy eliminovania nástrah a využívania potenciálov CALL.

Výskumné otázky:

VO1 Boli potenciály CALL využité a nástrahy CALL eliminované?

VO2 Objavili sa nejaké ďalšie potenciály alebo nástrahy CALL?

Výskum sa uskutočnil na Katedre lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v zimnom semestri 2015/2016, ktorý trval od 21.9.2015 do 19.12.2015 (13 týždňov). Účastníci kurzu Lexikológia anglického jazyka boli 29 študenti druhého ročníka v študijných programoch Anglický jazyk a literatúra a Anglický jazyk a kultúra. Študenti boli rozdelení do dvoch skupín a štruktúra kurzu bola nasledovná: v utorok od

13:00 – 14:30 sa konala prednáška, následne po tom 2 bloky semináru (14:45 – 16:15 a 16:30 – 18:00). Prednášky sa konali tradičnou formou a účasť na nich nebola povinná. Účasť na seminároch povinná bola a semináre mali podobnú štruktúru každý týždeň: každý seminár začínal diskusiou o zadaniach z predchádzajúceho seminára. Ďalej pokračovala diskusia na tému, ktorá bola prednášaná v rámci prednášky, po nej dostali študenti inštrukcie k novým zadaniam, ktoré mali vypracovať v LMS Moodle. Po tejto fáze mali študenti dve možnosti, buď pracovať na zadaniach v počítačovej triede do konca seminára, alebo opustiť triedu a pracovať na zadaniach kdekoľvek a kedykoľvek im to vyhovovalo. Každý týždeň bol stanovený rovnaký termín do ktorého študenti mohli odoslať zadania (utorok, 13:00).

Takýto spôsob vyučovania Lexikológie anglického jazyka spĺňa požiadavky kombinovaného CALL popísaného v teoretickej časti. Študenti dostali základné inštrukcie k používaniu systému LMS Moodle na prvom seminári semestra. Študenti používali pôvodnú verziu kurzu vytvorenú v roku 2008 prvých 5 týždňov semestra, následne boli do kurzu implementované intervencie.

Prepojením teórie, súčasných výskumov orientovaných na nástrahy a potenciály CALL a výsledkov predvýskumu sme upravili potenciály a nástrahy CALL (Tabuľka 3), ktoré boli potrebné pre hlavnú časť výskumu – prípadovú štúdiu, pretože na základe tohto zoznamu boli následne dizajnované intervencie s cieľom upraviť e-learningový kurz do takej podoby, aby v súlade s cieľom výskumu využíval benefity CALL a vyhýbal sa jeho nedostatkom. Nástrahy a potenciály CALL, ktoré boli definované po fáze predvýskumu sú v Tabuľke 3 podčiarknuté. Tabuľka 3 taktiež ponúka náhľad na to, ktoré konkrétne nástrahy a potenciály CALL boli v rámci hlavnej výskumnej časti skúmané pomocou ktorej metódy. Z toho dôvodu sú pri jednotlivých nástrahách a potenciáloch čísla, t.j. 1 - Kvalitatívna analýza e-learningového kurzu, 2 - Fokusová skupina a 3 - Analýza kvantitatívnych záznamov z LMS Moodle.

Tab. 3 Nástrahy a potenciály CALL pre prípadovú štúdiu

CALL			
Potenciály		Nástrahy	
Kategória 1 Používateľské prostredie			
	Výskumná metóda		Výskumná metóda
- Vizuálna atraktivita - Rozmanitosť zdrojov a študijných materiálov - Rozvoj digitálnych kompetencií <u>-Všetky študijné materiály logicky zhromaždené na jednom mieste</u> - Časová úspora - Odlišný, moderný a zaujímavý spôsob učenia - Učenie šetrné k životnému prostrediu	1,2 1,2 1 1,2 2 1,2 1,2	- Technické problémy - Nedostatočné digitálne kompetencie - Nedostatočný tréning pre prácu so systémami	1,2 2 2
Kategória 2: Flexibilita			
- učenie sa bez časových a priestorových obmedzení (takzvané 24/7 učenie sa) - neobmedzená aktualizácia obsahu kurzu - neobmedzené zdieľanie obsahov medzi študentmi a učiteľmi	3 1 1,2	- Problémy s dostupnosťou počítačového hardvéru a softvéru	2
Kategória 3: Komunikácia			
- podpora kolaboratívneho učenia - nástroj interakcie medzi učiteľmi a študentmi - nástroj pre komunikáciu medzi učiteľom a v cieľovom jazyku	1,2 1,2 1,2	- Nedostatočná interakcia medzi učiteľom a študentom - Nedostatok aktivít zameraných na rozvoj zručností rozprávanie	1,2 1
Kategória 4: Učenie sa študenta			
Podkategória 4.1: Prístup zameraný na študenta			
- Rozvoj autonómneho učenia - Rozvoj zodpovednosti za vlastné učenie - Rozvoj sebahodnotenia	1,2,3 1,2,3 1,2	- <u>Možnosť podvádžania (kopírovanie заданий)</u>	1,2
Podkategória 4.2 : Učenie sa cudzieho jazyka			
- Rozvoj zručností v cudzom jazyku (čítanie, písanie, počúvanie, hovorenie) - Rozvoj slovnej zásoby - Štúdium v kultúrnom kontexte - Využívanie autentických materiálov	1 1 1 1		

Po fáze predvýskumu bol kvalitatívne analyzovaný e-learningový kurz a nasledoval dizajn samotných intervencií, ktoré mali za úlohu upraviť kurz do takej podoby aby ťažil z potenciálov a obsahoval čo najmenej nástrah CALL (uvedených v Tab. 3), podporoval princípy *Všadeprítomného CALL* a využíval čo najviac moduly, ktoré ponúka LMS Moodle.

Vytvorili sme celkovo 4 intervencie, z ktorých každá mala za úlohu využívať potenciály CALL v inej oblasti, t. j. 1. v oblasti organizácia sme pridali do každej lekcie kurzu PowerPointovú prednášku s cieľom sprehľadniť obsah, 2. v oblastiach Tvorba a Kolaborácia boli vytvorené nové typy aktivít – glosár na tému slovotvorné procesy, ktorá vytvárali študenti a z ktorého boli niektoré položky použité pri tvorbe testu, a triedny blog, ktorý slúžil hlavne na zdieľanie videí, ktoré študenti počas semestra tvorili v skupinách. 3. Intervencia v oblasti Hodnotenie bola zameraná na vytvorenie interaktívneho testu v prostredí LMS Moodle, pričom test bol vytvorený z položiek Glosára opísaného vyššie, 4. v rámci oblasti Komunikácia bolo do každej lekcie pridané diskusné fórum, ktoré umožňovalo študentom komunikovať online.

3.2 Výskumné metódy a metodika výskumu

Výber výskumných metód aplikovaných v empirickej časti práce sme prispôbili cieľom a výskumným otázkam výskumu.

Za metódu zberu dát **predvýskumu** sme zvolili **kvalitatívny dotazníkový prieskum**. Túto metódu sme zvolili, pretože jej princípom nie je rátať frekvenciu výskytu jednotlivých kategórií, či hodnôt, ale hľadať ich empirickú rozmanitosť (Jansen, 2010). Dotazník v anglickom jazyku pozostával z otvorených otázok a bol vyhodnotený **kvalitatívnou obsahovou analýzou**. Za pomoci tejto metódy sme zisťovali názory študentov, ktorá absolvovali kombinovaný kurz lexikológia anglického jazyka v zimnom semestri 2014/2015.

Hlavnou časťou výskumu vývojom bola **prípadová štúdia** v rámci ktorej sme zvolili tri metódy. Gavora a Lapitka (1998) uvádzajú, že použitie viacerých metód v kvalitatívnom výskume je veľmi dôležité, pretože každá z použitých metód poskytuje iný pohľad na jeden problém. Hurajová (2013) uvádza, že v rámci prípadovej štúdie je možné použiť kombináciu kvalitatívnych a kvantitatívnych metód. Prípadovú štúdiu (case study) sme teda dizajnovali tak, aby boli využité nasledujúce kvalitatívne a aj kvantitatívne metódy:

1 Analýza kvantitatívnych záznamov z LMS Moodle. Každý LMS systém (v našom prípade LMS Moodle) obsahuje nástroje, ktoré presne monitorujú aktivitu učiaceho sa v kurze, a produkuje tak cenné dáta na ďalšiu analýzu. LMS Moodle generuje presné záznamy o čase, mieste a počte

prístupov študentov do kurzu, taktiež záznamy o tom, ktorý zdroj, či aktivitu študent používal k štúdiu. Prostredníctvom tejto metódy sme analyzovali využívanie potenciálov CALL v kontexte dvoch zo štyroch nosných kategórií nástrah a potenciálov CALL uvedených v Tab. 3 (Flexibilita a Učenie sa študenta). V rámci kategórie *Flexibilita* sme na základe časov prístupov študentov do e-learningového kurzu zisťovali, ktoré dni v týždni preferujú študenti na štúdium v kurze a taktiež v ktorých hodinách cez deň študenti študovali. V rámci kategórie *Učenie sa* sme skúmali potenciály *využívanie „nepovinných“ autentických študijných materiálov, a rozvoj autonómie študentov*, v rámci ktorej sme pomocou korelačnej analýzy zisťovali, či aktivita študentov v e-learningovom kurze má dopad na počet bodov zo záverečného testu, pričom sme brali do úvahy iba prvé termíny skúšky študentov. Ďalej sme taktiež porovnávali záznamy o aktivite (počty prístupov do kurzu a práca s materiálmi) dvoch študentov z výskumnej vzorky (Študent A s najvyšším počtom bodov z testu a zároveň jeden z najaktívnejších študentov v kurze, a Študent B, ktorý mal najnižší počet bodov z testu a najnižší počet prístupov k študijným materiálom v kurze).

2 Kvalitatívna analýza e-learningového kurzu: bola zameraná na e-learningovú časť predmetu Lexikológia anglického jazyka v LMS Moodle. Zisťovali sme, ako sa v rámci kurzu používajú jednotlivé moduly aktivít (napr. fórum, chat, testy, atď.) a či sú výhody, ktoré systém LMS Moodle poskytuje, využívané, a taktiež aj naopak, v čom spočívajú nevýhody. Celý kurz bol podrobne analyzovaný z pohľadu využívania potenciálov a odstraňovania nedostatkov CALL uvedených v Tab. 3.

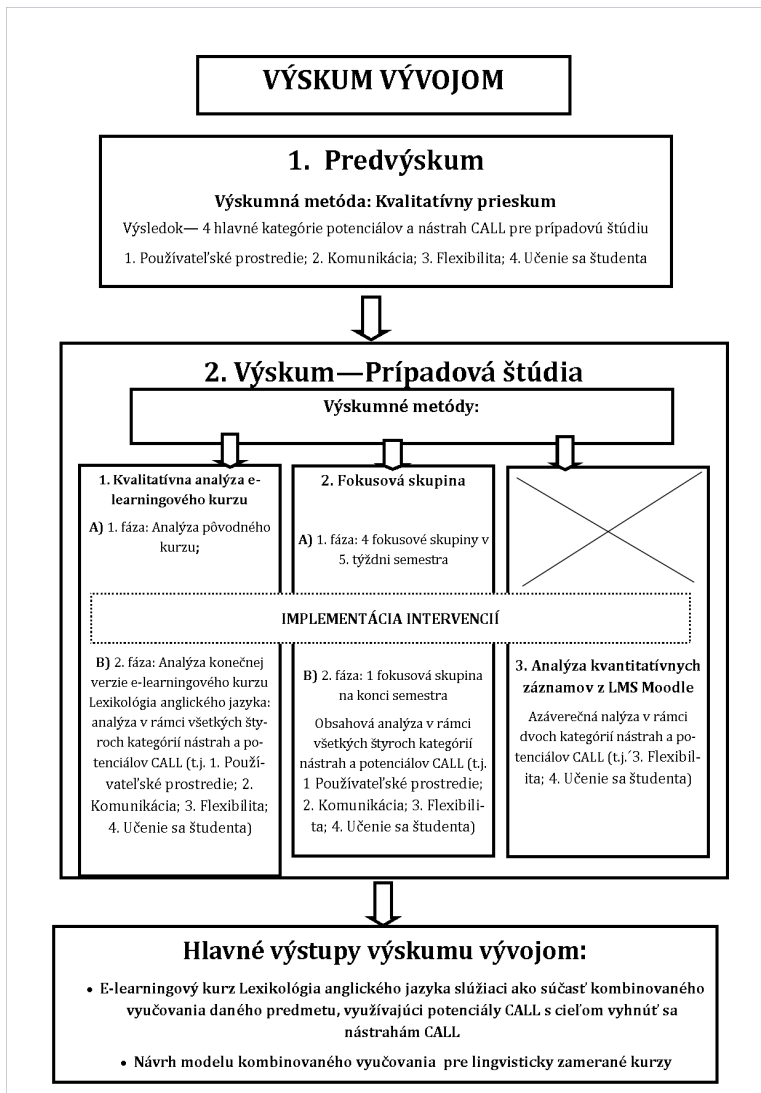
3 Fokusová skupina, ako forma skupinového interview a forma interakcie medzi účastníkmi a moderátorom, so zameraním na vybranú tému (Cohen, 2007) bola realizovaná so študentmi - účastníkmi kurzu Lexikológia v zimnom semestri 2015/2016 v dvoch fázach s cieľom porovnať používanie e-learningového kurzu pred a po zavedení intervencií do kurzu z pohľadu študentov. Prvá fáza (t.j. 4 fokusové skupiny) sa teda uskutočnila v piatom týždni semestra, následne boli do kurzu postupne implementované intervencie a na konci semestra sa konala druhá fáza. Uvedená metóda teda slúžila na zistenie toho, či boli z pohľadu študentov nedostatky CALL v rámci predmetu odstránené a výhody využívané. Fokusové skupiny boli vedené v materinskom jazyku študentov, t.j. v slovenskom jazyku a boli so súhlasom účastníkov nahrávané na videokameru, prepísané a následne analyzované **technikou kódovania**.

Limitáciou prípadovej štúdie je to, že výsledky sa nedajú zovšeobecniť a sú platné len pre konkrétny prípad. No na druhej strane, na základe výsledkov je možné vytvoriť veľmi cenné odporúčania pre prax, ktoré budú využiteľné

pre učiteľov cudzích jazykov na všetkých typoch škôl, čo považujeme za hlavný prínos celého výskumu.

Ucelený pohľad na metodológiu výskumu vývojom je prehľadne zobrazený v Obrázku 2.

Obr. 2 Metodológia výskumu vývojom

3.3 Výskumná vzorka

Výskumná vzorka predvýskumu pozostávala z 28 účastníkov kurzu Lexikológia anglického jazyka v zimnom semestri 2014/2015, t.j. študentov Katedry lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií, PF UKF v Nitre, ktorí boli vybraní dostupným výberom.

Výskumná vzorka vybraná dostupným výberom pre fokusovú skupinu pozostávala z účastníkov kurzu Lexikológia anglického jazyka v zimnom semestri 2015/2016 (N = 29).

Výskumná vzorka pre analýzu kvantitatívnych záznamov z LMS Moodle bola tvorená záznamami o aktivite a prístupoch účastníkov kurzu Lexikológia anglického jazyka v zimnom semestri 2015/2016.

Vzorkou pre kvalitatívnu analýzu e-learningového kurzu bol kurz Lexikológia anglického jazyka, vytvorený v LMS Moodle.

4 INTERPRETÁCIA VÝSKUMNÝCH ÚDAJOV

Výskum vývojom realizovaný na kombinovanom CALL kurze Lexikológia anglického jazyka na UKF v Nitre počas zimného semestra v akademickom roku 2015/2016 mal za cieľ zistiť ako môžu byť nástrahy CALL odstránené s cieľom aby účastníci lingvisticky zameraných kurzov maximálne využili potenciály CALL. Detailnejšie bolo cieľom analyzovať e-learningový kurz Lexikológia z hľadiska nástrah a potenciálov CALL (vychádzajúc z Tab. 3) v rámci obmedzení jednej prípadovej štúdie a analyzovať a vyhodnotiť výstupy eliminovania nástrah a využívania potenciálov CALL. Výsledky ich interpretácia sú zhrnuté v odpovediach na nasledujúce výskumné otázky:

VO1 Boli potenciály CALL využité a nástrahy CALL eliminované?

Využívanie potenciálov a eliminácia nástrah CALL boli skúmané prostredníctvom troch metód opísaných vyššie a v rámci štyroch kategórií nástrah a potenciálov CALL. V rámci **kategórie 1** nazwanej **Používateľské prostredie** bol potenciál nazvaný vizuálna atraktivita zameraný predovšetkým na prostredie LMS Moodle, ktorý je najpoužívanejším nástrojom na Slovenských univerzitách. Zistili sme, že tento systém a jeho používateľské prostredie je zo strany študentov vnímané ako veľmi vhodné k štúdiu, pretože ide o prostredie navrhnuté špeciálne na štúdium, nenachádzajú sa v ňom rušivé elementy ako napr. reklamy, čo študenti veľmi oceňovali. Navyše výskum preukázal, že systém je nenáročný na používanie, keďže zo strany študentov neboli evidované takmer žiadne problémy s používaním, čo predpokladá odstránenie nástrahy nedostatočný tréning na prácu so systémom. Študentom postačovala úvodná hodina, na ktorej dostali inštrukcie k používaniu systému.

Študenti videli najväčší prínos e-learningového kurzu v tom, že všetky rôznorodé „povinné“ i „nepovinné“ študijné materiály a zdroje sa nachádzali logicky zoradené na jednom mieste a majú k nim neobmedzený prístup. Z toho vyplýva, že používanie takéhoto kurzu je šeterné k životnému prostrediu, pretože nie je nevyhnutné tlačiť študijné materiály. Kombinované vyučovanie daného predmetu spoločne s e-learningovou časťou bolo zo strany študentov vnímané ako odlišný, modernejší a hlavne zaujímavejší spôsob učenia sa, čo je vnímané ako zdroj motivácie.

Kategória 2 Flexibilita bola skúmaná z hľadiska času, miesta a taktiež technologického zaradenia používaného na štúdium predmetu. V kontexte tejto kategórie sme dospeli k zisteniu, že kombinácia kontaktnej fázy výučby na prednáškach a časti seminára doplnená flexibilnou fázou CALL, ktorá sa mohla uskutočniť kdekoľvek a kedykoľvek podľa potrieb študentov sa

preukázala ako vhodné riešenie. Zvyčajne študenti začali pracovať na zadaniach počas semináru, kde si vypočuli inštrukcie, prípadne diskutovali s vyučujúcou o zadaniach. Po tejto fáze niektorí študenti ostali v počítačovej učebni a dokončili prácu na zadaniach využívajúc výhodu možnosti konzultovať odpovede s vyučujúcou. Niektorí študenti zasa po počítačovej fáze opustili učebňu a pracovali na zadaniach v čase a na mieste, ktoré im vyhovovali. Zo záznamov, ktoré nám poskytol LMS Moodle sme zistili, že najpreferovanejšie dni pre prácu v e-kurze boli pondelky (3726 prístupov počas semestra) a utorky do 14:00 (3051 prístupov), t.j. tesne pred termínom odovzdania zadanií. Zaujímavým faktom je, že študenti využívali dni voľna a sviatky (ktorých bolo celkovo 5 dní počas semestra) na štúdium v e-kurze (spolu 2029 prístupov). Študenti pracovali v kurze v akejkolvek hodine počas dňa, dokonca počas celého semestra nebola zaznamenaná ani jediná hodina bez prístupu do e-kurzu, študenti používali kurz i v neskorých nočných hodinách. Najpreferovanejším miestom na štúdium v e-kurze bol domov alebo internát a z technologických zariadení počítač. Študenti taktiež študovali v dopravných prostriedkoch, či na miestach nezvyčajných pre štúdium, ako sú bar, či nákupné centrum. Na základe uvedeného teda možno konštatovať, že enormný potenciál flexibility bol v rámci výskumu naplno využitý a zároveň sme dospeli k zisteniu, že sa v súčasnosti sa už (ne)dostupnosť internetu nejaví ako nástraha, ba práve naopak, súčasné technológie v súlade s princípmi všadeprítomného CALL umožňujú pristupovať k štúdiu skutočne kdekoľvek, akokoľvek a kedykoľvek.

V kontexte kategórie Flexibilita je potrebné zdôrazniť veľmi dôležitý benefit, ktorým je neobmedzená aktualizácia online obsahu. Tento potenciál bol využívaný vyučujúcimi a taktiež aj študentmi. Všetci účastníci kurzu tak môžu neobmedzene meniť a prispôsobovať obsahy podľa svojich potrieb.

Kategória 3 bola označená ako **Komunikácia**. V rámci tejto kategórie je potrebné zdôrazniť fakt, že kurz Lexikológia AJ bol vedený ako kombinovaný CALL kurz, a teda základom bola kontaktná výučba, čím bol odstránený nedostatok CALL – nedostatok aktivít zameraných na rozvoj zručnosti rozprávanie. Na základe výpovedí študentov bola interakcia študent-učiteľ dostatočne pokrytá v rámci kontaktných fáz kurzu predmetu, čím sa zároveň odstránila nástraha nedostatočná interakcia medzi študentmi a učiteľom. V CALL fáze kurzu bol študentom poskytnutý priestor na komunikáciu mimo učebne prostredníctvom intervencie – pridania diskusného fóra do každej lekcie. Tieto diskusné fóra však študenti nevyužívali, pretože s vyučujúcimi komunikovali najmä počas kontaktnej výučby a prostredníctvom e-mailov a medzi sebou najmä prostredníctvom sociálnych sietí (hlavne Facebooku). Dôvodom bola rýchlosť odozvy, keďže sociálne siete používajú oproti LMS Moodle do omnoho väčšej miery.

Na základe analýzy pôvodnej verzie kurzu sme zistili, že všetky zadania pre študentov boli zamerané výlučne na samostatnú prácu, čím sa síce využíval potenciál prístup zameraný na študenta, no v kontexte modernej výučby jazykov sa kladie dôraz na kolaboráciu. Takéto typy aktivít absentovali, no implementáciou intervencií boli do kurzu pridané video-aktivity, ktoré tento potenciál priamo podporovali.

Kategória 4 Učenie sa študenta bola rozdelená na dve podkategórie. V rámci prvej z nich – prístup zameraný na študenta, sme zisťovali do akej miery súvisí autonómne učenie s podporou e-learningového kurzu s výsledkami záverečného testu. Dáta získané z LMS Moodle a počet bodov zo záverečného testu sme štatisticky analyzovali pomocou Spearmanovho korelačného koeficientu. Na základe výsledkov korelačnej analýzy, ktoré preukázali že medzi premennými (počet prístupov jednotlivých študentov k materiálom v kurze a počet bodov zo záverečného testu) je silný vzťah (hodnota Spearmanovho $\rho = 0.613$), môžeme usudzovať, že autonómne učenie s podporou online kurzu má vplyv na počet bodov zo záverečného testu (berúc do úvahy limity prípadovej štúdie). Taktiež sme zistili, že bol využitý potenciál rozvoj zodpovednosti za vlastné učenie, keďže študenti vo fokusových skupinách 16 krát spomenuli, že fakt, že po prihlásení do kurzu sa im odpočítaval čas do odovzdania zadania ich nútil zadania vypracovávať. Rozvoj sebahodnotenia bol zabezpečený prostredníctvom kľúčov zadaní, ktoré boli otvorené pre študentov vždy po vypršaní termínu odovzdania zadaní. Študenti sa tak mohli presvedčiť o správnosti svojich zadaní. Uvedený benefit bol taktiež podporený 18 linkami na interaktívne kvízy a testy a taktiež študenti mali možnosť ohodnotiť svoje vedomosti pomocou interaktívneho testu, ktorý bol vytvorený v LMS Moodle z položiek Glosára, ktorí vytvorili samotní študenti.

Nástrahou CALL v tejto podkategórii bola možnosť podvádzania, t.j. kopírovania zadaní. Berúc do úvahy intenzívne využívanie potenciálov flexibility a výpovede študentov, musíme konštatovať, že študenti skutočne mali možnosť kopírovať zadania, čo viacerí z nich aj potvrdili. Táto nástraha bola len sčasti odstránená, a to na základe diferencovaných zadaní.

V rámci nasledujúcej podkategórie sme skúmali nástrahy a potenciály CALL v kontexte cudzojazyčnej výučby. Aj keď kurz Lexikológia AJ nebol primárne zameraný na rozvoj jazykových zručností, no môžeme konštatovať, že kurz daného zamerania vedený v anglickom jazyku rozvíjal všetky štyri jazykové zručnosti, konkrétne hovorenie a počúvanie počas kontaknej fázy výučby a počas práce na kolaboratívnych zadaniach zameraných na tvorbu videí. Čítanie a písanie boli rozvíjané najmä prostredníctvom autonómnych zadaní. Rozvoj slovnej zásoby ako benefit bol samozrejmosťou, keďže výskum bol realizovaný na predmete Lexikológia, a teda celý kurz bol

zameraný na rozvoj slovnej zásoby, čo sa potvrdilo aj z výpovedí študentov. Vyššie spomenutý potenciál „rozvoj autonómneho učenia“ bol skúmaný aj tejto podkategórii na základe využívania autentických materiálov. Celý kurz obsahoval 68 „nepovinných“ autentických študijných materiálov (t.j. linky na slovníky, testy, texty, atď.). Na základe analýzy záznamov z LMS Moodle sme zistili, že každý z týchto materiálov bol použitý v priemere 9 krát počas semestra, čo nepovažujeme za dostatočné. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že potenciál využitý bol, a teda študenti, ktorí chceli študovať navyše, mali mnoho možností.

VO2 Objavili sa nejaké ďalšie potenciály alebo nástrahy CALL?

V rámci kategórie 1 študenti veľmi pozitívne hodnotili fakt, že mali možnosť v kurze po implementácii intervencií zdieľať videá na blogu a taktiež jednotlivé položky v Glosári. Zistili sme, že tento potenciál na študentov pôsobil motivačne, študenti využívali možnosť pozrieť sa na prácu spolužiakov, prípadne sa inšpirovať. Vedomie, že práca študentov bude zverejnená ich taktiež motivovala k lepšiemu výkonu.

V kategórii 4 z výskumu vyplynul významný potenciál označený študenti ako spolutvorcovia študijných materiálov. Ako už bolo uvedené, študenti počas semestra tvorili Glosár z ktorého boli jednotlivé položky súčasťou ich záverečného testu. Na základe analýzy dát z fokusových skupín sme zistili, že tento fakt pôsobil na študentov veľmi pozitívne.

Jedinou nástrahou, ktorá sa objavila v priebehu kurzu bolo mechanické kopírovanie lexikálnych jednotiek, nakoľko niektorí študenti mali dojem, že kopírujú lexikálne jednotky z internetu do zadaní. Tento nedostatok, či nástraha sa v druhej fáze fokusových skupín nevyskytla, z čoho možno usudzovať, že minimálne v nových typoch zadaní, ktoré boli do kurzu pridané implementáciu intervencií, boli študenti nútení sami tvoriť a spolupracovať pri tvorbe so spolužiakmi, čím bola táto nástraha aspoň čiastočne odstránená.

Z uvedeného rozboru zistení výskumu môžeme konštatovať, že po fáze implementácie intervencií do e-kurzu Lexikológia AJ si tento kurz zachoval pozitíva z pôvodnej verzie, pričom bol obohatený ďalšie pozitíva CALL. Finálna verzia celého kombinovaného CALL kurzu Lexikológia AJ je tak postavená na princípoch všadeprítomného CALL, pričom maximálne využíva poskytované potenciály a minimálne sčasti sa vyhýba nástrahám CALL.

Limitáciou celého výskumu je to, že výsledky prípadovej štúdie nemôžu byť zovšeobecňované. Napriek tomu závery výskumu sme použili pri zostavovaní odporúčaní pre prax, t.j. návrh modelu lingvisticky zameraných kombinovaných CALL kurzov. Ďalšou limitáciou je neustály rozvoj technológií, keďže už v priebehu písania dizertačnej práce sa technológie vyvíjali, takže výsledky môžu byť v relatívne krátkom čase neaktuálne.

5 ODPORÚČANIA PRE PRAX

Najvýznamnejšou časťou dizertačnej práce sú odporúčania pre prax. Hlavným odporúčaním pre prax je zavedenie kombinovanej CALL výučby do cudzojazyčných (nielen) lingvisticky zameraných kurzov v univerzitnom vzdelávaní. Takmer každá univerzita poskytuje LMS systém, ktorý môže byť efektívne využívaný nielen ako priestor na nahrávanie dokumentov. Výskum preukázal, že s pomocou LMS systému je možné vytvoriť kurz, ktorý vyhovuje nielen vyučujúcim, ale i študentom, ktorí ho vnímajú ako moderný spôsob výučby, ktorý sa onedlho môže stať prirodzenou súčasťou edukácie. Preto je vhodné maximálne ho využívať už teraz, kým v sebe ešte nesie motivačný aspekt. Na základe prepojenia teórie, výskumných štúdií zameraných na nástrahy a potenciály CALL a výsledkov výskumu vývojom sme vytvorili nasledujúci model, ktorý môže slúžiť pre dizajnovanie a využívanie (nielen) lingvisticky zameraných kombinovaných CALL kurzov. Ide o model, ktorý sa v našom výskume osvedčil a bol vyhodnotený ako úspešný z hľadiska využívania potenciálov a vyhýbania sa nástrahám CALL. Model sa skladá zo šiestich parametrov a bol prevzatý od Neumeier (2005), ktorá vytvorila parametre pre dizajnovanie cudzojazyčných kurzov vyučovaných ako kombinované kurzy. My sme tento model upravili špeciálne na cudzojazyčné lingvistické predmety.

Parameter 1 Distribúcia fáz + Parameter 6 Lokácia

Kombinovaný CALL kurz sa skladá z dvoch fáz, t.j. hlavná a vedľajšie fázy. V tomto prípade je hlavnou fázou kurzu kontaktná výučba a vedľajšia je fáza CALL. V rámci kontaktnej výučby je teda rola vyučujúceho nevyhnutná, nakoľko študenti potrebujú byť oboznámení s teoretickými základmi danej témy a diskutovať na danú tému, aby boli schopní teoretické poznatky aplikovať v samostatnej, či kooperatívnej CALL fáze. Kontaktná fáza by mala pozostávať z prednášky a približne 1/3 času seminára. CALL fáza by teda mala pozostávať z 2/3 času seminára, čo je len približný odhad, keďže študenti v CALL fáze majú na výber - pracovať počas celého seminára v počítačovej učebni (či triede bez počítačov, keďže môžu pre vypracovanie zadania používať vlastné počítače, smartfóny, či tablety), alebo môžu opustiť triedu a pokračovať vo vypracovávaní zadania kdekoľvek a kedykoľvek im to vyhovuje. Podmienkou je odovzdať zadanie do presne stanoveného dátumu a času. Ak študenti pracujú na zadaniach v triede, majú výhodu kontaktu s vyučujúcim a môžu tak rýchlejšie vyriešiť prípadné problémy. Uvedená distribúcia je orientačná, keďže niektoré témy si vyžadujú oveľa väčší priestor na diskusiu.

Parameter 2 Integrácia fáz

Kurz by mal mať štruktúru, ktorá je akceptovaná v kontexte univerzitného vzdelávania. Ako prvá by sa mala konať kontaktná fáza a v rámci nej prednáška, kde sa študenti oboznámia s teoretickou časťou témy. Nasledovať by mala kontaktná časť seminára, kde sa v krátkosti prediskutujú zadania z predchádzajúceho týždňa a prípadné problémy. Ďalej v kontaktnej fáze sa v rámci debaty so študentmi zhrnie prednáška a študenti následne dostanú inštrukcie k zadaniam v e-kurze. Najvhodnejším riešením je, ak sú tieto fázy povinne absolvované a CALL fáza, ktorá ďalej nasleduje je nepovinná, rovnako ako aj práca s materiálmi, ktoré študenti nepotrebujú k vypracovaniu zadaní. CALL fáza by mala obsahovať praktické zadania, ktoré študenti vypracujú individuálne i v skupinách. LMS (Moodle) poskytuje priestor na nahrávanie videí v skupinách, vytváranie glosára s multimedialným obsahom, zdieľanie práce, možnosť byť spolutvorcami študijného obsahu, atď.

Parameter 3 Distribúcia študijného obsahu a cieľov

Cieľom prvého typu kontaktnej fázy – prednášky je oboznámiť študentov o teoretických východiskách danej témy. Cieľom druhého typu kontaktnej výučby – semináru je prediskutovať zadania z predchádzajúceho týždňa a inštruovať študentov ohľadom nových zadaní. Cieľom CALL fázy je následne prepojiť teóriu do praxe a vypracovať zadania. Okrem týchto hlavných cieľov je v kontexte cudzojazyčnej výučby veľkým pozitívom rozvoj jazykových zručností, keďže predpokladáme, že kurz je vedený v cudzom jazyku. Hovorenie a počúvanie sú rozvíjané najmä počas kontaktnej fázy výučby a počas práce na kolaboratívnych zadaniach zameraných na tvorbu videí. Čítanie a písanie sú rozvíjané najmä prostredníctvom autonómnych zadaní. Keďže zadania, ktoré študenti vypracúvajú sú založené na prepojení teórie s praxou, hovoríme o paralelnej distribúcii študijného obsahu a cieľov.

Parameter 4 Metódy cudzojazyčnej výučby

Keďže lingvistické kurzy nie sú primárne zamerané na rozvoj cudzojazyčných zručností a systémov, je zrejmé, že metódy výučby sa odlišujú od tých, ktoré sú využívané v bežnej cudzojazyčnej výučbe. Metódy teda do veľkej miery závisia na téme, avšak komunikatívna výučba, hlavne v kontaktných fázach a problémové a kooperatívne vyučovanie v CALL fáze by mali prevažovať.

Parameter 5 Angažovanosť vyučujúceho a študenta

V rámci kontaktnej fázy by mala prevažovať interakcia medzi študentom a učiteľom a medzi študentmi navzájom. Keďže CALL fáza sa nevyhnutne nemusí uskutočňovať v triede, vyskytuje sa v nej interakcia študent-technológie-študent, študent-technológie a študent-technológie-učiteľ.

Komunikácia v CALL fáze je teda sprostredkovaná technológiami, a vhodným riešením sa javí používať na komunikáciu mimo triedy sociálnu sieť (napr. Facebook), keďže je najčastejšie využívaná študentmi. V kontexte *všadeprítomného CALL* sa tak štúdium stáva bežnou a prirodzenou súčasťou života študentov, ktorí sa štúdiu venujú v najrôznejších hodinách a na rôznych miestach, ako sú aj bary, dopravné prostriedky, či nákupné centrá. Takýmto spôsobom je zároveň nenásilne podporované autonómne učenie sa študentov.

Tento parameter zahŕňa aj definovanie roly študenta a učiteľa. Rola učiteľa v kontexte kombinovaného CALL je mnohotvárná, začínajúc tým, že je tvorca kurzu a študijného obsahu, jeho administrátor. Tieto roly sú kombinované s tými, ktoré si vyžadujú ľudskú interakciu, ako podnecovač, navigátor a motivátor, ktorý motivuje a pomáha študentom, aby boli schopní splňať ciele definované v princípoch *všadeprítomného CALL*, ako sú presnosť, plynulosť, akcieschopnosť a spoluúčinnosť.

Vyššie opísaný model kurzu sa v našom výskume spája s pozitívnymi výsledkami a ohlasmi zo strany študentov, čo nás vedie k predpokladu, že by sa mohol osvedčiť aj v rámci iných predmetov.

Predmetná problematika obsahuje ešte mnoho aspektov, ktoré by si vyžadovali komplexnejší výskum a ktoré neboli v našom výskume obsiahnuté. Navrhujeme teda odporúčanie pre ďalší výskum v oblasti lingvodidaktiky:

- preskúmať do hĺbky jednotlivé potenciály a nástrahy CALL, uvedené v dizertačnej práci, ktoré takto môžu slúžiť ako základ pre ďalší výskum ako napr. autonómne učenie sa s podporou LMS Moodle, komunikácia v prostredí LMS Moodle, či komunikácia v kontexte sociálnych sietí, úloha učiteľa v kombinovanom CALL, a i.

ZÁVER

Dizertačná práca je zameraná na preskúmanie potenciálov a nástrah CALL. V rámci výskumu vývojom (design-based research) je práca zameraná hlavne na zistenie toho, ako môžu byť nástrahy CALL odstránené a potenciály CALL maximálne využité v lingvisticky orientovaných kombinovaných CALL kurzoch. Výskum bol realizovaný v rámci kombinovaného CALL kurzu Lexikológia anglického jazyka na UKF v Nitre v zimnom semestri 2015/2016. Výskumu sa zúčastnilo 29 študentov druhého ročníka bakalárskeho štúdia anglického jazyka. V rámci predvýskumu sme prostredníctvom kvalitatívneho prieskumu zisťovali nástrahy a potenciály konkrétneho kurzu, ktorý ako CALL podporu využíval LMS Moodle. Výsledky predvýskumu slúžili ako základ pre hlavnú časť výskumu - prípadovú štúdiu, v rámci ktorej boli do pôvodného kurzu implementované intervencie s cieľom vyťažiť čo najviac z potenciálov CALL. V rámci prípadovej štúdie boli zvolené tri metódy. Prvá z dvojice kvalitatívnych – kvalitatívna analýza e-learningového kurzu nám poskytla pohľad na využívanie potenciálov a elimináciu nástrah CALL v uvedenom kurze. Prostredníctvom druhej kvalitatívnej metódy – fokusové skupiny sme zisťovali pohľady študentov na využívanie benefitov a potláčanie nástrah CALL. Kvalitatívne metódy boli doplnené o tretiu – analýzu kvantitatívnych záznamov o aktivite študentov v e-learningovom kurze. Výskum potvrdil, že študenti vnímajú technológie ako všadeprítomné a aj štúdium prostredníctvom nich ako prirodzenú súčasť života. V tomto kontexte bolo pre študentov prirodzené používať technológie aj na miestach nezvyčajných na štúdium ako nákupné centrum či bar, v rôznych časoch, využívajúc tak enormný potenciál flexibility technológií. Na druhej strane sme zistili, že interakcia s učiteľom je neskutočne dôležitá pri plnení študijných povinností.

Z toho hľadiska predpokladáme budúci vývoj CALL ako zmysluplné spojenie kontaktného vyučovania a učenia s pomocou flexibilných, neustále sa vyvíjajúcich moderných technológií. Ako výsledok prepojenia výsledkov výskumu a teórie na predmetnú tému sme navrhli v rámci odporúčania pre prax model, ktorý môže poslúžiť pri tvorbe a používaní lingvisticky zameraných kurzov v kontexte kombinovaného CALL prístupu.

SUMMARY

The use of technologies has its place in modern education, language education at any level included. Computer Assisted Language Learning (CALL) has been continually developing and since the beginning computers were used in education. Many things have changed which leads us to the latest stage - "Ubiquitous CALL".

The present dissertation is aimed at the investigation of the potentials and pitfalls of CALL. More specifically, the design-based research that was carried out was aimed at discovering the ways in which CALL-connected pitfalls can be prevented so as to let participants of linguistically-oriented CALL courses maximally benefit from CALL potentials. The research was conducted within the blended CALL English lexicology course which consisted of face-to-face and CALL phases (supported by LMS Moodle), taught at Constantine the Philosopher University in Nitra, Slovakia. The participants of the research were 29 second grade university students of English language attending the English lexicology course in the academic year 2015/2016.

Within the pre-research, a qualitative survey was conducted which was aimed at determining the merits and drawbacks of the blended learning course. Within the case study, three research methods were used. Via the qualitative analysis of the e-learning course the use of potentials and preventing pitfalls of CALL were determined. The next qualitative method was focus groups aimed at evaluation from the point of view of the students regarding the use of the e-learning course in this blended learning environment. These two methods were supplemented by the analysis of quantitative LMS Moodle records to ensure an objective view of students' activities in the e-learning course. It was proved that students perceive technologies and studying with modern technologies as ubiquitous, i.e. an integral part of their lives and totally natural for them to study even in rather uncommon places such as pubs or shopping centres. On the other hand, it was found that human interaction with the teacher is a must in order to successfully accomplish the tasks, therefore; the future of CALL in purposeful combination of face-to-face teaching/learning supplemented by the flexible use of technologies can be seen.

As the connection of the research results and the theoretical backgrounds, a model that can serve as guidelines for designing linguistically-oriented blended CALL courses is proposed within the recommendations for educational practice.

VÝBER POUŽITEJ LITERATÚRY

- BANI HANI, N. 2014. Benefits and Barriers of Computer Assisted Language Learning and Teaching in the Arab World: Jordan as a Model. In *Theory and Practice in Language Studies*, 2014, Vol. 4, No. 8, pp. 1609-1615, ISSN 1799-2591
- BERG, B.L. 2001. *Qualitative Research Methods for the Social Sciences*. Boston: Allyn and Bacon, 2001. ISBN 0-205-31847-9
- BITMANN, M. et al. 2011. "Digital natives? New and old media and children's outcomes," In *Australian Journal of Education*, 2011, Vol. 55: Iss. 2, Article 6. ISSN 0004-9441. [online] [cit. 07.11.2014] Available at <<http://research.acer.edu.au/aje/vol55/iss2/6>>
- BLAKE, R. 2008 *Brave New Digital Classroom : Technology and Foreign Language Learning*. Washington, DC, USA: Georgetown University Press, 2008. ISBN 978-1-58901-212-7.
- BROWN, J. D. 2001. *Using surveys in language programs*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0-521-79216-9
- BURGEROVÁ, J., ADAMKOVIČOVÁ, M. 2014. *Vybrané aspekty komunikačnej dimenzie e-learningu*. Prešov: Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2014. ISBN 978-80-555-1146-7
- CABRINI, S. 2007. An overview on the use of new technologies in English language teaching. In *Acta Scientiarum. Human and Social Sciences*, 29(1), 31-34. ISSN 1807-8656
- CIMERMANOVÁ, I. 2015. CALL terminology. In Pokrivčáková, S. et al. 2015. *CALL and Foreign Language Education: e-textbook for foreign language teachers*. Nitra: Constantine the Philosopher University. Pp. 13-23. ISBN 978-80-558-0621. [online] [cit. 07.04.2016] Available at <<http://www.klis.pf.ukf.sk/dokumenty/CALL/CALLinFLE-02Cimermanova.pdf>>
- COHEN L., MANION, L., MORRISON, K. 2007. *Research Methods in Education*. Routledge: NY, 2007. ISBN 978-0-203-02905-3
- DINA, A-T. CIORNEI, S-I. 2013. The advantages and disadvantages of computer assisted language learning and teaching for foreign languages. In *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2003, 76, 248 – 252.
- DUFF, A. P. 2008. *Case study research in applied linguistics*. Lawrence Erlbaum Associates. New York: NY, 2008. ISBN 9780805823592
- EISENHARDT, M. K. 2002. Building theories from case study research. In Huberman, M., Miles, B.M. (Eds.). *The qualitative research companion*. Sage Publications. Thousand Oaks: CA. 2002. ISBN 9780761911913. pp. 5-35.

- GARRISON, D.R., VAUGHAN, N.D. *Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and guidelines*. Jossey-Bass: 2007. 272p. ISBN: 978-0-7879-8770-1
- GAVORA, P. 2006. *Spríevodca metodológiu kvalitatívneho výskumu*. Bratislava : Regent, 2006. 239 s. ISBN 80-88904-46-3.
- GAVORA, P., LAPITKA, M. 1998. Objektivita, validita a reliabilita výskumu. In Švec, Š. a kol. *Metodológia vied o výchove*. Bratislava : IRIS, 1998. ISBN 80-88778-15-8. pp. 94-99.
- GRGUROVIC, M., 2011. Blended Learning in an ESL Class: A Case Study. In *CALICO Journal* [online]. 2011, vol. 29, no. 1, pp. 100 - 117. Retrieved from <<http://search.proquest.com/docview/916751728/fulltextPDF/A7DD0523135E4D87PQ/1?accountid=32244>>
- GRIFFEE, D. T. 2012. *An Introduction to Second Language Research Methods: Design and Data*. TESL-EJ Publications, 2012. ISBN 10: 0-9823724-1-8.
- HUBBARD, P. 2009. "General Introduction." In P. Hubbard (Ed.). *Computer Assisted Language Learning, Volume 1: Foundations of CALL. Critical Concepts in Linguistics*, pp. 1-20. New York: Routledge, 2009. ISBN: 978-0-415-46539-7.
- HURAJOVÁ, A. 2013. Case Study as a Research Method: Features, Design and Methodology. In Horváthová, B. *Mapping and applying research*, Nitra: UKF, 2013. ISBN 978-80-558-0281-7 pp. 70-88
- JANSEN, H., 2010. The Logic of Qualitative Survey Research and its Position in the Field of Social Research Methods. In *Forum : Qualitative Social Research*, 2010. vol.11, no. 2. . [online] [cit. 26.10.2014] Available at <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1450/2946>>
- JOZEPH, D. 2004. The Practice of Design-Based Research: Uncovering the Interplay Between Design, Research, and the Real-World Context. In *Educational Psychologist*, 2004. 39(4), pp 235–242 , Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- KHAN, B. *E-learning Quick Checklist*. Information science publishing. ISBN 1591408121.
- LINSEY, et al. 2005. Implications for blended learning from an evaluation of student approaches to learning and studying. In Remenyi, D.2005. *Proceedings of the 5th European Conference on e-Learning*. ISBN 9781905305124. pp. 201-209
- MALÁ, E. 2004. E-learning ako nová forma výučby cudzích jazykov. In: *Technológia vzdelávania. Príloha Slovenský učiteľ*, 2004, 8, S. 3. ISSN:

- 1338-1202 . [online] [cit. 9.11.2014] Available at
<<http://technologiavzdelavania.ukf.sk/index.php/tv/article/view/694/708>>
- MALÁ, E. 2011. E-learning as a Part of Blended Learning in Teaching Foreign Languages. In *CA-CLIL: Blending he Unblendable?*. Veselá, K., ed. Nitra: PF UKF Nitra, 2011. ISBN 978-80-558-0006-6. pp.111-146.
- MERRIAM, S.B. 2002. Introduction to qualitative research. In Merriam. S.B. (Ed.), 2002. *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass. ISBN 9780787958954. pp.3-17.
- MVUDUDU, N., THIEL-BURGESS, J. 2012. Constructivism in practice: The case for english language learners. In *International Journal of Education*, 2012. 4(3), E-ISSN1948-5476. pp. 108-118.
- NEUMEIER, P. 2005. A Closer Look at Blended Learning -- Parameters for Designing a Blended Learning Environment for Language Teaching and Learning. In: *ReCALL: The Journal of EUROCALL*, 11, 2005, vol. 17, no. 2. ISSN 09583440. pp. 163-178
- NUNAN, D. 1992. *Research methods in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992. ISBN 978-0-0521-41937-6
- PUSCHENREITEROVÁ, J. 2015. Qualitative survey in a CALL research. In *Journal of Language and Cultural Education*. ISSN 1339-4045, Vol. 3, no. 2, 2015, p. 178-199.
- RIASATI, M.J., ALLAHYAR, N., TAN, K-E. 2012. Technology in Language Education: Benefits and barriers. In *Journal of Education and Practice*, 2012. 3(5). ISSN 2222-1735. pp 25-30.
- ŠIMONOVÁ, I. 2012. Communication in Online Courses under the Virtual Observation: case study. In *Latest Advances in Educational Technologies* (Proceedings of the 11th WSEAS International Conference on Education and Educational Technology EDU '12 Singapore City), Singapore, ISBN: 978-1-61804-093-0. pp 82-88. [online] [cit. 26.10.2014] Available at <<http://www.wseas.us/books/2012/Singapore/EDUC.pdf> >
- ŠIMONOVÁ, I. 2015. CALL terminology. In Pokrivčáková, S. et al. 2015. *CALL and Foreign Language Education: e-textbook for foreign language teachers*. Nitra: Constantine the Philosopher University. Pp. 6-12. ISBN 978-80-558-0621. [online] [cit. 07.04.2016] Available at <<http://www.klis.pf.ukf.sk/dokumenty/CALL/CALLinFLE-01Simonova.pdf>>
- SINGH, H. 2003. Building Effective Blended Learning Programs. In *Educational Technology*, 2003. 43, pp. 51-54. [online] [cit. 9.11.2014] Available at <http://www.asianvu.com/bk/UAQ/UAQ_WORKSHOP_PACKAGE/new/Appendix%20B%20-%20blended-learning.pdf>

- VESELÁ, K. 2009. *Učebné pomôcky pre počítačom podporované vyučovanie cudzích jazykov*. Nitra: 2009. ISBN 978-80-8094-602-9.
- VESELÁ, K. 2012. *Teaching ESP in New Environments : CA-CLIL*. Nitra : ASPA, 2012. 113 s. ISBN 978-80-89477-06-7.
- WALKER, D. 2006. Toward productive design studies. In AKKER, J. et al. (Ed.) *Educational Design Research*. Routledge: NY, 2006. ISBN 978-0-203-08836-4 [online] [cit. 27.11.2014] Available at <<http://www.ewidgetsonline.net/dxreader/Reader.aspx?token=v1+Y%2fdanWdCnnw3M2BGFJQ%3d%3d&rand=808108206&buyNowLink=&page=&chapter>>
- WANG, F., HANNAFIN, M.J. 2005. Design-Based Research and Technology-Enhanced Learning Environments. In *ETR&D*, 2005, Vol. 53, No. 4, ISSN 1042-162. pp. 5-23. [online] [cit. 9.11.2014] Available at <<http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF02504682#page-1>>
- WARSCHAUER, M. 1996. Computer Assisted Language Learning: an Introduction. In Fotos, S. (ed.). *Multimedia language teaching*, Tokyo: Logos International, 1996. [online] [cit. 13.11.2014] Available at <<http://www.ict4lt.org/en/warschauer.htm#garrett>>.
- WARSCHAUER, M. 2004. Technological Change and the Future of CALL. In Fotos, S., Browne, C.M. (eds.). *New Perspectives on CALL for Second Language Classrooms.*, 2004. ISBN 0-8058-4404-8. [online] Available at <http://books.google.sk/books/about/New_perspectives_on_CALL_for_second_lang.html?id=_ifILDTFVOMC&redir_esc=y>.
- WARSCHAUER, M., HEALEY, D., 1998. Computers and language learning: an overview. In *Language Teaching*, 1998. 31, pp. 57-71. [online] [cit. 13.11.2014] Available at <<http://www.lll.hawaii.edu/web/faculty/markw/overview.html>>
- WHEELER, S. 2009. U-learning ? In *Learning with 'e's*. Personal blog of Steve Wheeler. [online] [cit. 15.04.2014] Available at <<http://www.steve-wheeler.co.uk/2009/08/u-learning.html>>
- WOODS, P. 2006. *Qualitative research*. [online] [cit. 27.11.2014] Available at <<http://www.edu.plymouth.ac.uk/resined/Qualitative%20methods%20/qualrsh.htm#Questionnaires>>
- YANG, Y. 2010. Computer-assisted Foreign Language Teaching: Theory and Practice. In *Journal of Language Teaching and Research*, 2010, Vol. 1, No. 6, ISSN 1798-4769. pp. 909-912. [online] [cit. 07.11.2014] Available at <<http://ojs.academypublisher.com/index.php/jltr/article/viewFile/0106909912/2293>>

PREHĽAD PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI DOKTORANDA

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách:

1. VESELÁ, K., PUSCHENREITEROVÁ, J., DATKO, J., BODORÍK, M. 2014 *Multimedia in TEFL*, - 1. vyd. vyd. - Nitra : UKF, 2014. - 189 p. - ISBN 978-80-558-0721-8.

ADE Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch

2. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2015. Current Research Views on Pitfalls and Potentials of the Use of Technologies in CALL, 2015. In *Ogarjov-online: elektronnoje periodiceskoje izdaniye dlja studentov i aspirantov*. - ISSN 2310-9173, Vol. 3, no. 14 (2015), online p. 1-9.

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

3. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2015. Qualitative survey in a CALL research, 2015. In *Journal of Language and Cultural Education*. - ISSN 1339-4045, Vol. 3, no. 2 (2015), p. 178-199.

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

4. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2016. Cinderella stories. In Horváthová, B. - Puschenreiterová, J. (eds.) 2016. *Teaching together, Learning together - English Language Teaching Ideas*; 1. vyd. - Nitra: UKF, 2016. - 164 s. - ISBN 978-80-558-0974-8. s.131-135.

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

5. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2014. Blended Computer Assisted Language Learning (CALL), 2014. In *MMK 2014 : mezinárodní Masarykova konference MMK 2014*, Brno 15. - 19. prosince 2014. - Hradec Králové : Magnanimitas, 2014. - ISBN 978-80-87952-07-8, CD ROM, s. 1672-1676.
6. PUSCHENREITEROVÁ, J. – DATKO, J. Multimédia vo výučbe cudzích jazykov. 2015. In *eLearning 2015, Sborník příspěvků z mezinárodní konference*, Hradec Králové 11. až 12. 11. 2015. - Hradec Králové : Gaudeamus, 2015. - ISBN 978-80-7435-615-5, S. 125-130.

7. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2015. Student's Perceptions on E-learning with Learning Management Systems in English Language Courses: A Qualitative Survey. In *DisCo 2015 : From Analog Education to Digital Education*: 10th Conference DisCo Reader, Praha, 22.- 24.06.2015. - Praha : Centrum pro studium vysokého školství, 2015. - ISBN 978-80-86302-47-8, online, p. 76-89.

AFD Publikované příspěvky na domácích vědeckých konferencích

8. PUSCHENREITEROVÁ, J. 2014. Developing Reading Skills Using Multimedia and Technology, In Puschenreiterová, J. – Datko, J. *e-TEFL : proceedings from International Conference, Nitra, 14. - 15 November 2014*. - 1. vyd. - Nitra : UKF, 2014. - ISBN 978-80-558-0730-0, S. 41-46.

FAI Redakčné a zostavovateľské práce

9. PUSCHENREITEROVÁ, J. – DATKO . 2014. *e-TEFL : proceedings from International Conference, Nitra, 14. - 15 November 2014*. - 1. vyd. - Nitra: UKF, 2014. - 98 p. - ISBN 978-80-558-0730-0.
10. HORVÁTHOVÁ, B. - PUSCHENREITEROVÁ , J. 2016. Teaching together, Learning together - English Language Teaching Ideas ;1. vyd. - Nitra: UKF, 2016. - 164 s. - ISBN 978-80-558-0974-8.

POZNÁMKY